

Jan Muś

Handel zagraniczny Słowenii w 2021 roku

Słowenia odnotowuje wysoki, w porównaniu z poprzednimi latami, deficyt w handlu zagranicznym. W roku popandemicznym 2021 wyraźnie wzrosły obroty w handlu zagranicznym, a w szczególności import z państw spoza Unii Europejskiej. Głównymi partnerami handlowymi Słowenii są Niemcy, Włochy, Szwajcaria i Austria oraz państwa Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej. Najważniejsze, zorientowane na eksport przedsiębiorstwa w Słowenii nie powinny odczuwać negatywnych skutków wojny w Ukrainie.

Nowy rząd Roberta Goloba stoi przed wyzwaniem obniżenia deficytu w handlu zagranicznym, który stanowił w 2021 r. równowartość ponad 4% PKB Słowenii. Znaczenie handlu zagranicznego w gospodarce Republiki Słowenii dobrze odzwierciedlają liczby: handel zagraniczny stanowi równowartość ok. 155% PKB tego państwa (eksport ok. 76%, a import ok. 79%).

Dynamika zmian w handlu zagranicznym. Według danych Urzędu Statystycznego Republiki Słowenii (*Statistični urad Republike Slovenije*) w 2021 r. znacząco wzrósł zarówno eksport słoweńskich towarów za granicę, jak i import na rynek słoweński. Eksport, który wyniósł 39,4 mld euro, był wyższy o prawie 19,8% niż rok wcześniej. W porównaniu z rokiem 2019 wzrost był na poziomie 17,5%, a w porównaniu z rokiem 2015 wskaźnik ten wyniósł 64,7%. W porównaniu z rokiem 2020 wartość eksportu towarów słoweńskich do Unii Europejskiej wzrosła o 19,6%; w odniesieniu do roku 2019 – o 9,3%, a do 2015 – o 47,5%. Eksport na rynki nienależące do UE wzrósł pomiędzy rokiem 2020 a 2021 r. o 20%, z kolei od 2019 r. – o 47%, a od 2015 – o 136%.

Równolegle, tj. w 2021 r., import wzrósł w ujęciu rocznym o 29,3%, do 41,5 mld euro. W porównaniu jednak z rokiem 2019 import wzrósł o 21,9%. Także w porównaniu z rokiem 2020 możemy zaobserwować podobną dynamikę importu z Unii Europejskiej i spoza UE: import z UE wzrósł w ciągu roku o 25,2%, a z krajów spoza UE – o 37,9%. W ujęciu średnioterminowym, tj. od 2015 r., import wzrósł aż o 78%. W tym siedmioletnim okresie wartość importu z Unii Europejskiej wzrosła z 18,4 mld euro do 27,1 mld euro, tj. o 47%. Import z państw spoza Unii Europejskiej wzrósł aż o 220%, z prawie 4,5 mld euro do 14,4 mld euro.

Deficyt w handlu zagranicznym wyniósł w 2021 r. 2,1 mld euro (ok. 4% PKB Słowenii w tym samym roku), co jest największą wartością od wielu lat. W 2020 r. odnotowano nadwyżkę w bilansie handlowym z zagranicą w wysokości 813 mln euro, w 2019 – deficyt w wysokości 533 mln euro, a w 2015 ponowną nadwyżkę – 635 mln euro. Pokrycie importu eksportem wyniosło w 2021 r. 94,9%, w 2020 – 102%, w 2019 – 96,6%, a w 2015 – 102,7%.

Struktura towarowa. Zgodnie ze standardową klasyfikacją handlu międzynarodowego produkty z sektora maszyn i środków transportu miały największy udział w całkowitym eksporcie w ubiegłym roku (32,5% całkowitego eksportu towarów). W dalszej kolejności znalazły się produkty chemiczne, produkty sklasyfikowane według materiału, produkty różne oraz paliwa mineralne i smary. W obserwowanym okresie największy udział w imporcie ogółem miały produkty z wymienionych sektorów towarowych, ale w innej kolejności, tj. najpierw wyroby chemiczne (29,2% importu ogółem towarów), następnie maszyny i sprzęt transportowy, produkty sklasyfikowane według materiału, różne produkty oraz paliwa mineralne i smary.

Struktura geograficzna. Wśród najważniejszych rynków dla słoweńskich importerów znalazły się Niemcy, z importem o wartości przeszło 6,2 mld euro i ponad 15-procentowym udziałem w całkowitym imporcie do Słowenii. Za Niemcami uplasowały się Włochy (4,8 mld euro i 11,5%), Szwajcaria (4,2 mld euro i 10,2%), Chiny (4 mld euro i 9,6%) oraz Austria (3,6 mld euro i 8,6%) i Chorwacja (2,3 mld euro oraz 5,5% udziału w całkowitym imporcie). Innymi ważnymi źródłami importu były Węgry i Holandia (dla obydwu państw wartości wynosiły 1,3 mld euro

i 3,2%) oraz Polska (1,2 mld euro i 3%), która uplasowała się przed Francją (import z tego kraju osiągnął w 2021 r. wartość 1,1 mld euro). Import z Rosji osiągnął w 2021 r. stosunkowo skromną wartość 352 mln euro.

Jeśli chodzi o eksport, najważniejszymi partnerami Słowenii były: Niemcy z udziałem o wartości 6,9 mld euro (17,5% udziału w całkowitym eksporcie Słowenii), Szwajcaria (5,2 mld euro i 13,3%), Włochy (4,1 mld euro i 10,5%) oraz Chorwacja (3,1 mld euro i 7,8%) i Austria (2,5 mld euro i 6,5%). Dalej uplasowały się: Francja (1,7 mld euro i 4,4%), Polska (1,1 mld euro i 2,9%), Serbia i Węgry (dla obydwu państw wskaźniki były podobne, tj. 1 mld euro i 2,7%). Wartość eksportu do Rosji wyniosła 852 mln euro. Coraz większą rolę w handlu zagranicznym Słowenii odgrywa Polska. Słoweński eksport do naszego państwa wzrósł o 84%, a import z Polski aż o 203%.

Tabela. Najważniejsze przedsiębiorstwa w Słowenii zorientowane na eksport

Firma	Wartość eksportu w euro	Udział eksportu w całkowitym dochodzie przedsiębiorstwa	Branża
Gorenje	1,97 mld	97	AGD
Lek	1,59 mld	97	Farmaceutyczna
Krka	1,46 mld	94	Farmaceutyczna
Revoz	1,18 mld	98	Samochodowa
SIJ	829 mln	85	Metalurgiczna
Impol	800 mln	94	Metalurgiczna
Adria Mobil	537 mln	99	Samochodowa
BSH	535 mln	93	AGD
Kolektor	351 mln	46	Mechaniczna
Mahle Electric Drives	324 mln	96	Elektroniczna

Wnioski. Nowy rząd Roberta Goloba będzie musiał przedsięwziąć odpowiednie kroki w celu zmniejszenia deficytu handlowego Słowenii, jeśli utrzyma się on na wysokim poziomie w 2022 r. Wartość importu będzie rosła ze względu na inflację cen produktów żywnościowych oraz energii. Branża farmaceutyczna nie powinna spodziewać się kłopotów na rynkach zagranicznych. Także branża metalurgiczna może oczekiwać dodatkowych zamówień i kontraktów ze względu na wojnę trwającą w Ukrainie. Pozostaje pytanie, czy Robertowi Golobowi uda się szybkie i sprawne wprowadzanie w życie transformacji energetycznej, która umożliwi słoweńskim przedsiębiorcom konkurencję na rynku europejskim.

Geograficzna dywersyfikacja importu i eksportu pozostaje na zadowalającym poziomie, przy czym Słowenia handluje zarówno z państwami rozwiniętymi, takimi jak Włochy, Austria, Szwajcaria czy Niemcy, jak i półperyferyjnymi, jak Polska, Węgry i Chorwacja. Ważnym partnerem jest Serbia, podobnie jak inne państwa Bałkanów Zachodnich. Słoweńscy przedsiębiorcy w dalszym ciągu rozwijają kontakty i wykorzystują znajomość rynków pozostałych jeszcze z czasów byłej Jugosławii. Ta dywersyfikacja geograficzna pozwala na alokację różnych typów produktów na różnych rynkach. Uzależnia ona w istotnym stopniu słoweński eksport od sytuacji w stosunkowo mało stabilnym obszarze Bałkanów Zachodnich.